

ÚJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen,
Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám.
Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam. 148. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona,
negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra
1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Péntek, november 22.

Idegesség.

A közvélemény ideges. Hiszen igaz, hogy az utóbbi hetekben sok olyan dolog történt, ami alaposan az idegekre megy és nagyon alkalmas rá, hogy meglehetősen izgatottá tegye az embereket, de éppen azért, mert ezek a váratlan, meglepő és rendkívül dolgok történnek, szükséges, hogy fokozottabb mértékben megőrizzük teljes nyugalmunkat és ne riadjunk meg minden hirtől.

A mai rendkívüli helyzetben tehát legelső sorban megfontolt, nyugodt higadtságra van szükség.

Másrészt azonban rá kell mutatni, hogy a hivatalos körök, azok a titokzatos hatalmak, amelyek ezekben a nehéz órákban hivatva vannak a népek sorsát intézni, sőt talán eldönteni, valóságos mesterségesen idézik elő a nyugtalanságot, idegességet.

Az egész országot rábizzák a... saját fantáziájára. Mindent titokban csinálnak, mindent eltitkolnak, egy-egy titokzatos hírt bocsátanak ki, engedik, hogy a közönség a nyugtalánító híreket a saját belátása és vérmérséklete szerint csoportosítsa és ezzel a módszerrel készül aztán a közönség idegessége. Pozitíve nem tud a közönség semmit, merő találgatás minden, pedig ilyen válságos időkben, amikor talán népek és országok sorsa áll kockán, mégis változtatni kellene a fontoskodó, nagyképu titkolódzson.

Mert tulajdonképpen úgy vagyunk, hogy ha valamit meg akarunk tudni a saját külpolitikánkról, akkor külföldi nagynevet, vagy francia lapot kell olvasnunk, ha pedig még jobban akarunk tájékozódni, akkor a legjobban informált sajtóhoz, a balkáni sajtóhoz kell fordulnunk. Belgrádi és szófiai lapokból kell megtudnunk, hogy a monarchia milyen külpolitikát folytat.

Ilyen körülmények között igazán nem lehet csodálkozni rajta, hogy a

közvélemény, amely csak sejti, érzi, hogy baj van, de pozitíve nem tud semmit, idegessé lesz.

Tudjuk mi azt jól, hogy külpolitikai, nemzetközi vonatkozású dolgokban, éppen a dolog természeténél fogva, nem lehet mindent nyilvánosságra hozni, tehát mi nem is kívánjuk, hogy például tegyék közzé a titkos diplomáciai jegyzékeket, vagy hogy plakátirozzák a titokban folyó katonai műveleteket, de azt joggal elvárhatja a közönség, hogy a külpolitika főbb irányaira, a már kialakult helyzet igazi mibenállására vonatkozólag illetékes formában tájékoztassák.

E helyett nálunk mindent eltitkolnak, mindent letagadnak, pedig talán éppen a fenyegető veszély megelőzése végett is szükséges lenne a nyilvánosság. Ha látnák lenn a Balkánon, hogy a monarchia komoly lépésekre készül, akkor az utóbbi időben nagyon is szemtelenné lett Szerbia más tónusban beszélne.

A kellő időben kimondott erélyes szó mindig megteszi a maga üdvös hatását.

Erre azonban éppen az szükséges, hogy ne csináljanak mindent titokban.

Modern és a legjobb
VILLAMOS
berendezések

rendelje meg

Földvári-nál

üzleti telefon 168 — gyári telefon 816.

Tanuló felvétetik.

Az új adótörvény és a polgárság.

A nagy adóreform 1913 elején életbelép és ezzel mai adórendszerünk gyökeresen átalakul. Megmaradnak ugyan a mai adók is, de azok gyökeresen átalakulnak, egy részük pedig, mint az I., II. és IV. osztályu keresetadó, valamint az általános jövedelmi pótdadó teljesen megszűnik. Viszont a jövő év elején életbelép egy új adó: a jövedelemadó, amely mai egyenes adózásunkat teljesen átalakítani lesz hivatva. Ma minden kereset és jövedelem után két adót fizetünk, a föld-, ház-, tőkekamat és kereset adót, valamint ezeknek az adóknak a százalékosan megállapított általános jövedelmi pótdadót. Ez a helyzet, vagyis az, hogy két adót kell fizetnünk, január elsején sem fog megszűnni, de a jelentős különbség az lesz, hogy az általános jövedelmi pótdadó megszűnik és helyébe az új jövedelmi adó lép, amelyet azonban nem a többi egyenes adók százalékában, hanem az összes jövedelemnek fokozatosan, vagyis progresszíve emelkedő százalékában fogunk kivetni.

A jövedelmi adónak életbeléptetése kétségkívül igazságosabb adóztatást jelent a mai-nál, mert az igazságos adóztatás csupán az egész jövedelemnek adó alá vonásával érhető el. Ha két ügyvédnek teljesen egyenlő a keresete és az ügyvédi foglalkozásból eredő kereset után egyenlő összegű keresetadóval vannak is megróva, ez az adóztatás nem tekinthető teljesen igazságosnak akkor, ha az egyik a keresetén kívül vagyonának a jövedelmét is élvezi, míg a másik tisztán a keresetere van utalva. Ebből az egy példából is látható, hogy csupán a keresetadó, amely az egyes foglalkozásokból eredő kereseteket éri, egymagában igazságos és arányos adóztatásra nem vezethet, hanem szükséges, hogy az összes jövedelmet a jövedelemadóval is megterheljük, a mely ennek következtében a keresetadó aránytalanságait kiegyenlíti.

Igaz ugyan, hogy az a magában véve

Butorok legelőnyösebben a Osapó- és Piao-utca sarkon levő Butorosarnokban szerezhetők be.

Magas, világos **pinceszehelyiség** (souterrain) műhelynek vagy raktárnak Darabos-u. 7. azonnal kiadó.

helyes elv, hogy a jövedelmadónak az összes jövedelmet kell érnie, egyúttal arra vezet, hogy az eddig adómentes értékpapírok és főleg az állampapírok kamatjövedelmét is be kell vonni a jövedelembe, amelyet megadóztatunk. De ezen nem lehet segíteni akkor, ha a progresszív jövedelmi adóban rejtő igazságot érvényre akarjuk juttatni. Mert furcsán érvényesülne progresszív adó, ha az adómentes papirokból eredő jövedelmet mentesítünk alá. A leggazdagabb polgárok akkor kevesebb adót fizetnének, mert kevesebb jövedelemmel rendelkeznének, mint azok, akiknek keresetadó alá tartozó keresetük van. Vagy igazságosnak tartjuk és óhajtjuk a jövedelmadót és akkor azt minden konzekvenciájában kell akarnunk, vagy pedig teljesen le kell mondanunk róla.

Az adóreform életbeléptetésére különben a mai adóterhek általánosságban meglehetősen leszállítását jelenti. A tőkekamatadónak 10 százaléka helyett 5. a keresetadónak 10 százaléka helyett 3 százaléka lesz a kulcsa. A mai általános jövedelmi pótdadó az említett adóknak a 3-5 százaléka, vagyis magának a jövedelemnek 3 és fél százaléka volt, míg az új jövedelmi adó csupán 15.000 korona jövedelemnél éri el a 3 százalékat. Az új teher tehát a mai állami adóterhek körülbelől csak a fele. Nem téveszthetjük ugyan szem elől, hogy ha a kereset bevallására nézve kényszer nem áll fenn és ennél fogva a mai, a papíron 10 százalékos adóterh a valóságban ennek jóval kisebb részét jelenti.

Az első kérdés ennél fogva az, vajjon az új adóterh elegendőleg leszállított-e arra a színvonalra, ahol az adózó polgárok érdekeinek kockéztatása nélkül bátran eleget tehetnek a törvény rendelkezésének, amely a kereset és jövedelem bevallását szigorúan előírja, sőt elmulasztását büntetéssel is sújtja. Mi azt hisszük, hogy az egészben véve 6-7 százalékos adóterh, amely nem ritkán ennél is kevesebb, elegendő alapot nyújt arra, hogy az adózó polgárok eleget tehessenek állampolgári köte-

lességeiknek és nyugodtan bevallhassák jövedelmüket. Ne feledjük el, hogy a jövedelmadónak egész szerkezete azon épül föl, hogy az állampolgárok eleget tesznek és pedig lelkiismeretesen tesznek eleget a jövedelem bevallására vonatkozó kötelezettségeiknek. Ennek a köteletségnek a pontos teljesítése megment az adózót az adóhatóságok fölösleges zaklatásától és lehetővé teszi az adónak gazdaságos megállapítását.

Éppen az adómorál az, amire a jövedelm-adó számít és amire számítani kell. Nálunk erre az adómorálra eddig nem lehetett panasz, mert hibával dolognak tartjuk az eddigi kivételj eredményekre való hivatkozást. Hiszen eddigelé egyáltalában nem adtak be vallomást és az adónak megállapítása tulnyomó részben hivatalból és hivatalos adatok segítségével ment végbe. Az adómorálról még csak ezután szerezhetünk tapasztalatokat nálunk. De valószínűnek tartjuk, hogy az új adózási rendszer nem fog csalódást okozni, mert az állam az új adózással nem akar adót keresni ott, ahol nincs mit keresnie. De szerencsésen eljutottunk a gazdasági fejlődésnek arra a fokára, ahol sok a nagy jövedelem, amelyek a mai adórendszer mellett elérhetők nem voltak és ennélfogva csak az adóigazság érvényesülését jelenti, ha az új jövedelmi adóval ezeket a jövedelmeket is mérsékelt adó alá vonhatjuk.

A politika.

(Az ellenzék akciója. A delegáció. Udvari ebéd. A képviselőház ülése.)

A szövetséget ellenzék pártjai ma estére megint tanácsba ülnek. A teljes értekezlet napirendje most már nemcsak a külügyi helyzetnek, hanem a belpolitikai viszonyoknak a megvitatása is. Az ellenzéken az a szándék,

hogy a külpolitikán túl holnap különösen Tisza István gróf aradi beszédében elhangzott védőkkel kell foglalkozniok. Nyilvánvalóan Apponyi Alort gróf fog beszélni. Ellenmozgalomra készülnek Aradon is a függetlenségi polgárok. Népgyűlést akarnak rendezni és erre meghívják az ellenzék vezéreit is.

A «delegáció» gyorsan dolgozik. Tegnap ülésén a prizrendi konzul dolga is szóba került. Nagy Ferenc delegátus intézett kérdést a külügyminiszterhez. Az ülés folyamán megjelent a képviselőházban Tisza István gróf, a képviselőház elnöke. Most már megteszik az előkészületeket a Ház összehívására. A jövő esztendői állami költségvetéssel az egyes bizottságok zárt ajtók és csendőri és rendőri kordon mögött teljesen végeztek. Könnyen mehetett és ment a dolog. Ellenzéki hang nem emelkedhetett, amint nem is emelkedett, hiszen kizárták a Házból.

Az udvari ebédén a király sok delegátust megszólított. Hosszasan beszélgetett a király Zsibinszky Mihály volt államtitkárral is elsősorban a delegáció tárgyalásairól. Azután ezt mondta a király: «Sajátságosnak tartom, hogy az ellenzék ily nehéz viszonyok között, mint a mostaniak, távol tartja magát az ellenzék tanácskozásaitól.» Hát itt egy kis tévedés lehet, amelynek ódiuma a felség tanácsosait érheti, mert az ellenzék nem tartja magát távol a parlamenttől, hanem távol tartják.

A képviselőház elnöke most állapítja meg a képviselőház napirendjét. Eszerint a Ház a jövő héten a jövő esztendői állami költségvetés tárgyalásába fog bele.

A képviselőház első ülését Tisza István gróf hétfőre tüzetje ki.

A háremben.

Az «Uj Debreczen» eredeti tárcája.

— Jó reggelt, Adeline Hanóum, nem zavartam?

— Apro lépésekkel, mint egy madárka, ment be a szép Néfissa barátnője szalonjába, levette fátyoltát s bájosan és díszesen, bár kissé kihívóan állott ott párisi ruhájában.

— Hogy tetszem, Adilé Hanóum?

Néfissa lassan megfordult, előbb jobbra-balra, azután balról-jobbra, felszólította Adilé Hanóumot, hogy tapogassa meg a szövettet, azt a fátyolszövetet, mely a fiatal leány testéhez simul, gyöngéd formáit kiemelte s olyanná tette, mint egy vizinimfa.

Hosszu ceremónia után leült Néfissa. Gondolatai egyik tárgyról a másikra ugráltak, mint az akrobaták, akik az egyik hintáról a másikra vetik magukat.

Szeretreméltó módon ócsarolta Adilé szalonját:

— Régi módi, biztosítom, szüksége lenne néhány párisi butorra.

Ezután apró kalandokat mesélt, melyek a háremben történtek s a történetek között az édességek és nyalánkságokban turkált, melyeket fekete szolgánót vitt körül.

Némán figyelt Adilé a fiatal teremtést. Egy gondolat forgott a fejében, mely növekedett s egészen elfoglalta. Adilé harminc éves. Tizenkét éve van már annak, hogy szalonjában barátnőit fogadta, akik azért jöttek hozzá, hogy Mahmud bej, a szultán hadseregének hadnagyával való eljegyzéséhez szerencsét kívánjanak neki. Tizenkét éve ült hűséggel Mahmud mellett, akit öt gyermekkel ajándékozott meg. Hány asszony van, aki ily hosszú és teljes boldogsággal dicsekedhetne? De néhány hó-

nap óta felhő lebeg boldogsága felett: Mahmud unatkozik. Míg a házon kívül éppen olyan sugárzó, mint azelőtt, odahaza unott arcot mutat és csak ritkán játszik fiaival. Ellenben annál sürribben jár Perába, s hogy az ottani nőket megfizethesse, örmény kereskedőkkel lépett összeköttetésbe Mahmud és anatóliai birtokait kölcsönökkel terhelte meg. Adilé mindenről értesült, mert Konstantinápolyban semmit sem lehet titokban csinálni. Anya reszketett gyermekeinek vagyonáért, a feleség házának becsületeért... Mi lenne, ha a perai nők csábítása elszálitaná Mahmudtól?

Erre gondolt, míg Néfissa szép, nevető tolgaiával a süteményt harapta. Mintha semmi se foglalkoztatta volna, mióta a leány megbámultatta vele szép párisi ruháját, megkérdezte:

— Ki fizeti a te drága ruháidat, Néfissa?

— A leány meglepetten nézett Adiléra.

— Az apám, Adilé.

— A kedvteléseiddel tönkretetheted.

Néfissa lehajította fejét.

— En ifju-török nő, — hozakodott elő védelmével, — pártom szokásait, beszédét és öltözködését követnem kell. Barátnőim — akorombeli leányok és asszonyok — francia nevelőnőt tartanak és Párisból öltözködnek.

— Azok gazdagok, te pedig nem vagy az.

Férjhez kell menned Néfissa.

— Ezt már szeretném. De mióta a mi ifjaink Európában tanulnak, azt kívánják, hogy az asszony hozományt hozzon magával. Nekem nincs, Adilé!

A vidám madárka, kinek kedve hirtelen elszállott, elkezdett sírni és sokáig sirt, mert látólagos jókedve sok fájdalmat rejtett.

Adilé könnyörtelenül folytatta:

— Mi lesz belőled ha apád meghal? Gondoltál már erre?

Néfissa könnyei még jobban tolytak, de ő hallgatott.

— Gondoltál már arra, hogy te — kinek sem fivéred, sem férjed nincs, — kényszerülve leszel nagybátyádnak, az öreg Yakub bejnek háremébe lépni és Eminé Hanoum mellett élni, aki mégesebb, mint egy vén varju és lármásabb, mint egy csapat ruca. Gondoltál már erre, Néfissa?

— En nem megyek Eminé Hanoumhoz.

— Hát mit teszel?

— Dolgozni fogok, Adilé.

— Te? Milyen munkához értesz? Dolgozni! Egy jó európai török nőnek, egy franciának, de egy török nőnek! Oh, Allah!

— Mit csinálnék mást?

— Menj feleségül egy gazdag emberhez, s lépj be valamelyik régi török családba, amelyben jólét uralkodik, s ahol a becsület hagyományait megörzök.

— Hol talállok valakit, aki engem oda bevezet?

— Ismerek valakit, Néfissa. Ő látott téged s szépnek talált. Kedvteléseidet teljesíteni fogja.

— Mondd meg nekem ennek az embernek a nevét, Adilé!

Mahmud felesége habozott. Bármennyire is uralkodtak benne fájának szokásai és hagyományai, mégis megmozdult valami benne. Öntudatlanul jelentkezett a női becsület érzése keblében. A valószínű romlás és a szegényen lehetősége elhatározásra bírta. Megfogta Néfissa kezét.

— Ezt a férfit Mahmudnak hívják, — mondta. — A hívők parancsnoka nemrég ezredessé nevezte ki, s egyúttal a pasa címét adta neki.

A kolera ellen.

A miniszter Debreczenhez és Hajdumegyéhez.

A belügyminiszter rendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, így Debreczen szab. kir. városához és Hajdúvármegyéhez, amelyben közzétette a törvényhatóságokat a Törökországban fellépett kolerajárványról és közölte velük, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumot megkereste, hogy utasítsa a vasúti közegeket, hogy ezek a Törökországból, különösen a fertőzött területekről jövő utasok érkezését az illető törvényhatósággal és községi előjárósággal közöljék.

Felhívta egyúttal a belügyminiszterium a törvényhatóságokat, hogy az irányu értesítések vétele esetén a szóban forgó területekről érkezők öt napon át felügyelet (surveillant) alá helyeztessenek. A törvényhatóságok, továbbá olyan irányu hatósági intézkedésre utasítottak, hogy a koleraágyas betegek azonnal bejelenttessenek és a szükséges bakteriológiai vizsgálat és elkülönítés iránt szükséges intézkedések is megtétessenek.

Mindezekről az intézkedésekről a belügyminiszterium értesítette a norvég-szlavon-dalmát bánt is azzal, hogy a szükséges intézkedéseket a maga hatáskörében szintén tegye meg.

A belügyminiszterium az intézkedéseit a magyar királyi miniszterelnökséggel, a közös külügyminiszteriummal, a magyar királyi pénzügyi, földművelésügyi és honvédelmi miniszteriumokkal, továbbá az osztrák belügyminiszteriummal is közölte azzal, hogy a magyar királyi

Néfissa hevesen elrántotta kezét, hátralépett és megkérdezte:

— A férjed, Adilé Hanoum? Mit gondolsz? Én legyek a vetélytársnőd?

— Hogy lennél a vetélytársnőm, ha magam kérek, hogy nyújtsd a kezdet Mahmudnak? Nem leszünk-e mind a ketten egyenrangú feleségei? Nem fogom-e én is és fiaim főként a hatalmat megtartani? És te pedig nem leszel-e hűlés nekem azért, hogy jövődet biztosítottam?

— De... ha én Mahmud pasát szeretem...

— Meg fogod tenni, ami a kötelességed. Miért szenvednék ezért? Mahmud igazságosabb, semhogy köztünk különbséget tenni. Ha fiatalod miatt előnyben részesít téged, engem viszont tisztel, mert én voltam az első felesége s fiukat ajándékoztam neki. Fontold ezt meg Néfissa Te szegény vagy, s egy napon egyedül maradsz. A vendégség helyett, Eminé Hanoum kellemetlen társaságában, becsületes helyet kínálok neked e házban. Gondold meg, nehogy egyszer majd megbánd, hogy ajánlatomat nem fogadtad el. Én könnyen talállok egy másikat asszonyt, aki kész Mahmudot boldoggá tenni.

— Kívánom néked, Adilé. Ami engem illet, ha meghal az apám, Eminé Hanoum házába megyek.

Könnyek szivárogtak szeméből s ő letörtelte kis ujjával.

— Híába, — mondta nagyon halkán, — olyanoknak is kell lenni, akik szenvednek, hogy másoknak boldogságot szerezzenek.

Adilé mélyen megrendült, mintha a leány azt akarta volna jelezni, hogy a párisi divattal új és más szokások találtak utat Törökországban.

Markovits Margit.

belügyminiszterium a Törökországgal szemben még tavaly óta kibocsátott áruforgalmi korlátozásokat továbbra is fenntartani kívánja.

A legutóbbi napokban a törökországi kolera felől érkezett híradások folytán a belügyminiszterium a kolerával fertőzött helyekről érkező utasokkal szemben mind a két helyen a belügyminiszterium az orvosi vizsgálat megejtésére külön járványorvosokat küldött ki. Ugyanezt a vasúti orvosi vizsgálatot rendeli el és lépteti életbe a belügyminiszterium Predezelon is.

Nő a kamat, nincsen pénz.

Szomorú idők.

A Német Birodalmi Bank kamatlábemelését nyomon követte az Osztrák-Magyar Bank. Az előbbi egy teljes százalékkal, az utóbbi egy fél százalékkal emelte a rátát és most a hivatalos kamatláb Berlinben, Bécsben és Budapesten teljesen egyenlő: váltók után hat százalék, lombardkölcsonök után hat és fél százalék, illetőleg hét százalék.

A kamatlábemelését úgy a berlini jegybank központi választmánya, mint az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ugyanazzal az okokkal magyarázza. A külföldi pénzelhelyezéseket kivonják, a külföldi váltóárfolyamok kedvezőtlenek. A kamatlábemelésre tehát szükség van azért, hogy a külföldi tőkéket a kedvezőbb kamatozással benntartsák az országban, ezzel a váltóárfolyamok további feszültségét megakadályozzák és a jegybank aranykészletét megvédjék.

Ezek az okok szinte sablonos magyarázatai minder kamatdrágításnak, de érdekes, hogy a pénzpiac most nálunk ezt a rendszabályt sokkal nyugodtabban fogadja, mint más alkalmakkor. Pedig hatszázalékos hivatalos kamatláb nagyon súlyos dolog, ha meggondoljuk, hogy a magánbankok a legjobb hitelműveleteknél is rendszerint a bankkamatlábánál két százalékkal magasabb kamatot kötnek ki. Így tehát eljutottunk szerencsésen a nyolc százalékos kamatlábhöz, tehát a maximumhoz, amelyet hiteltörvényeink megengednek. Még egy fél százalékos emelés és a bankok kénytelenek lesznek kiköleszönségeiket még az eddiginél is jobban megszorítani.

Hogy a bankráta emelése most oly kevés izgalmat okozott, ennek természetes oka van. A jegybank elhatározása nagyon keveset változtatott a tényleges viszonyokon. A pénz olyan szűk és drága minden olyan hitel számára, amely a jegybankon kívül keres kielégítést, hogy egy fél százalékkal kisebb vagy nagyobb kamattal már alig számít. Az emberek örülnek, hogy egyáltalában pénzt kapnak és kamatlábon, fizetési költételeken nem alkuszhatnak. A főlemelt kamatláb ezen a helyzeten nem ronthat, inkább javíthat. Hátha ilyen módon felszabadul a lekötött hitelek egyrésze. Hátha vannak még oly boldog adósok ebben a monárkiában, akik inkább lemondanak a hitelről, semhogy 6, illetőleg 7 százalékat fizessenek.

Sok a bank!

Statisztika a vidéki pénzintézetekről

Debreczen a második.

A Pénzügyi Compass most megjelent évfolyama beszámol a vidéki pénzintézetekről is. A vidéki városok közül Temesvárott van a legtöbb pénzintézet. Itt huszonnégy részvénytársaság forgatta meg a kereskedő-világ tőkéjét.

Utána Debreczen következik huszonhárom, Nagyvárad husz, Szeged tizenhét, Arad pedig tizenhat pénzintézetével. Nagyváradon legnagyobb az ingatlanpekuláció, amit az öt ingatlanforgalmi intézet is igazol.

Gyöngyösön, ezen a nagy szőlővidéken, kilenc olyan vállalat van, amely szőlőtermeléssel és borértékesítéssel foglalkozik.

Nagyszebenben a jelzálogintézetek dominálnak: a Nagyszebeni Földhitelintézet nyolcvanegy, a Nagyszebeni Általános Takarékpénztárnak nyolcvanhatmilli ökorona jelzáloghitelt adott a legutóbbi évben.

Sohol a vidéken nincs annyi affillált intézet, mint Kolozsvárott, ahol öt budapesti bank állított fel fiókot.

A Pozsony: Első Takarékpénztárban van a vidéken a legtöbb betét: ötvenöt millió. Tudni kell ugyanis, hogy Frigyes királyi herceg sok milliót gyümölcsözött ebben a vidéki intézetben.

Színház.

1912. nov. 21-én, csütörtökön, A) bérletben:

BREZEDA UR.

Bohózat 3 felvonásban.

Személyek:

Báró Lippai Andor — Zilahy Gyula.
Tilda, második felesége — Kiss Mariska.
Tivadár, első házasságából fia — Szászhalmy.
Matild, gyámleánya — Aranyossy Anna.
Herendi Tusi, operett-énekesnő — Uti Gizella.
Rózi, a szobaleánya — Vajda Ilonka.
Báró Brandt, uhlánus kapitány — Pethő Pál.
Dr. Sándor Ottó, ügyvéd — Bérczy Ernő.
Ifj. Brezeda Mátyás, irnok — Szabó Gyula.
Imre, komornyik — László Ferencz.
Karmester — Kiss Imre Sándor.

Heli másor:

Pénteken: Brezeda ur, vigjáték. Ujdonság. B bérlet.

Szombaton: Sötét pont, bohózat. Ujdonság. C bérlet.

Vasárnap délután: Kis gróf, operett. Mérésékelt helyárrakkal. Bérletszűnet. — Este: Sötét pont, bohózat, kis bérletben. Barna — Szemző Anna.

SZÍNHÁZI HIREK.

Brezeda ur mai előadásán az I. és II. felvonás között Schott Gyula, a zenekar xlophon művésze hangversenyez. Előadja «A Fantasi circus Renz»-t teljes zenekar-kísérettel.

Hoffmann meséi holnap, pénteken kerül színre. Minden színhéznak esemény számba megy egy Hoffmann-előadása. Zeneértő körökben nagy érdeklődéssel várják az előadást.

Sötét pont. Kaldeburg kacagató bohózata szombaton kerül színre. A darabot rendkívül gonddal rendezte Kassay Károly, kinek kitűnő szerepe is van a bohózatban. Kassayt kívül a főszerepeket Kiss Mariska, Uti Gizella, Bérczi, Ligeti Vilma, Farkas, Szabó Gyula, Pető, Szászalmi játszik.

Eva, a Theater an der Wien és most a Király-színház nagyszerű operettjével foglalkozik az operett-személyzet. Az operett Leher mester műve, ami annyit jelent, hogy biztos siker. Eddig valamennyi Leher-operett sorozatos előadásokat ért el. Az operettet Gábor Andor fordította.

HIREK.

A pénzt

visszatartják, mindenki azt mondja, hogy valahol visszatartják a pénzt a háborús idők miatt.

En nem tudom, hogy ki tartja vissza, én nem tartom vissza, azt tudom.

De kétségtelen, hogy valahol csakugyan visszatartják, mert most van az az állapot, amikor a pénz csak megy, de nem jön.

Hova megy? Azt se tudhatja az ember bizonyosan. Elmegy és nem jön vissza.

Mint amikor a kádban nyitva felejtjük a fenéksaport és nem áll meg benne a víz, úgy szalad át a pénz az országon és nem marad meg belőle semmi se.

Sőt annál rosszabb a helyzet, mert a mi pénzünk egyre csak kifelé megy és nem jön befelé semmi.

Akármerre jár az ember, mindegyütt ugyanazt a kottát fujják, ugyanazzal a panasz-szóveggel:

— Visszatartják a pénzt!

Hát ki tartja vissza? Azt mondják, hogy a bankok tartják vissza és azt mondják, hogy a külföld tartja vissza.

Annyi bizonyos, hogy nincs pénz Magyarországon és ami van, azt is visszatartják.

Kereskedők ülnek az üzletükben és azon törlik a fejüket, hogy mikor láttak utoljára egy vevőt.

Kávésok ülnek a kávéházukban és azon törlik a fejüket, hogy mikor bontották fel az utolsó üveg pezsgőt.

Pedig mulatni csak kellene ebben a szomorú világban.

— **A rei. egyházkerület gyűlése.** A mai napon az egyházkerület a kerületbe tartozó különböző egyházközösségek iskolai ügyben felterjesztett kérvényeit tárgyalta s elfogadta a népiszkolai tanügyi bizottságnak Kiss Ferencz által beadott indítványát az egyházi énekkarok szervezésére vonatkozólag, amelynek értelmében minden egyházközösség lehető rövid időn belül a lehetőséghez képező önálló énekkar szervezni az egyházi ünnepélyeken, de különösen a temetéseknel szükséges éneklés ellátására. Elrendelte továbbá a mezőtúri egyháztanács ellen a fegyelmi vizsgálat megindítását, mert az ellenszegült az egyházmegyei intézkedésnek, amely — letelven a főgondnok hivatali tisztségének törvényes határideje — elrendelte az új választás megejtését s a mezőtúri egyháztanács mégis régi főgondnoka vezetésével intézte ügyeit. Holnap a közígazgatási és fegyelmi bíróság elé tartozó ügyeket tárgyalják.

— **Harstein Péter temetése.** Ma délelőtt temették el óriási részvét mellett Harstein Pétert, Debreczen város és Hajdumegye virilisét, a nemeslelkű emberbarátot. A temetés 10 és fél órakor kezdődött a Széchényi-utca 7. sz. gyászházban. Krausz Vilmos főrabbi magasszónyású beszédben méltatta az elhunyt kiváló, nagy érdemeit és gyönyörű, költői lendületű beszédére szem nem maradt szárazon. Aztán pedig megindult a menet és az izraelita temetőben örök nyugalomra helyezték Harstein Pétert, a nemes emberbarátot és a kiváló gazdászt.

— **A bizottsági tiszviselők** országos szövetségének debreczeni csoportja folyó hó 22-én, pénteken este fél 9 órakor a Dreher-virágtermében választmányi ülést tart, melyre a választmányon kívül a csoport összes tagjait meghívjuk. Az elnökség.

— **A debreczeni izr. nőegyesület** rendez évi és tisztújító közgyűlése 1912 november 24-én, vasárnap délután 3 órakor az izr. hitközség tanácstermében (József kir. herceg-u. 26.) fog megtartatni. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Évi jelentés. 2. Az 1911. évi zárszámadás és felmentvény megadása. 3. Számvizsgáló bizottság választása. 4. Az 1913. évi költségvetés megállapítása. 5. Esetleges indítványok. 6. Tisztújítás megejtése.

— **Az új adótörvények kivonata és magyarázata kereskedők, iparosok és alkalmazottak részére** címen egy igen hasznos füzetet adott ki Vihar Károly székesfőv. számtanésos. A füzet az általános kereseti-, a jövedelem- és a tőkekamat-adó, valamint az adókezelesi törvény mindama intézkedéseit tárgyalja, melyek az adózót érdeklik s így igen jó szolgálatot tesz a közönségnek. 70 fillér beküldése ellenében bérmentesen küldi a kiadó: Budapest, VI., Bulgyovszky-u. 30.

— **Az elégedetlen hivatalnok.** Tegnap délután egy debreczeni részvénytársaság hivatalnoka alázatosan bekopogtatott az igazgatóhoz.

— Kérem szépen, az türetnetlen, hogy nekem annyi adót kell fizetni. A múlt hónapban csak hat koronát vont le a pénztáros adó fejében, azután hetet, most tizenötödikén pedig már nyolcat.

— Mit csináljak? Hogy segítsek a dolgon? — szót a főnök.

— Ugy, hogy tessék fölemelni a fizetésemet, mert nem bírom ki ezt a sok adót.

— En sokkal praktikusabban tudok ezen segíteni, felelte a főnök.

— Igazán? — mondta örömmel a hivatalnok, aki azt hitte, hogy valami nagy anyagi kárpótlásban lesz része a folyton növekedő adó miatt.

— En úgy látom, hogy magának azért olyan nagy az adója, mert sok a fizetése. Hogy kevesebb adót kelljen fizetni, hát havonta 50 koronával leszállítom a fizetését.

— **Összeesett az utcán.** Nagy csődület támadt ma délelőtt a Hatvan-utcán. A kíváncsi tömeg között az utca kövezetén egy öreg ember fetrengett, aki, amidőn az előtelefonált derék mentők magához térítették, elmondta, hogy a neve Tokaji Sándor 57 éves napszámos s hirtelen rosszullet következtében veszítette el eszméletét. A kórházba szállították, ahol ápolás alá vetik.

— **Milyen idő lesz?** Meteor legújabb jelentését az időjárásról: November 23—24 körül fejlik ki a hónap leghidegebb jellege, míg nagyfokú hócsapadékot a 28-ika van hivatva hozni. November változási napjai 23—24—25 és 28-ára esnek, amelyek közül a legerősebb hatású a 23-iki változási nap. December változási napjai: 1—3—7—8—9—12—13—14—16—21—24—26 és 30-ra esnek. Ezek közül a legerősebb hatásúak: 3—8—9—12—14—21 és 26-ikiak. A 3 szeles, hideg, 8 enyhe csapadékos, 9 hideg, szeles, 12 enyhe, 14 hidegebb, 21 igen hideg, 26 csapadékos, havas jellegű.

— **Az eltűnt pénztárca.** Ma délelőtt megjelent a rendőrségen Szabó Illés, Szt.-Anna-u. 36. szám alatt lakó napszámos és elpanaszolta, hogy tegnap éjjel — mialatt ő nyugodtan aludt — a levelett nadrágja zsebéből valak' a 6 korona 60 fillért tartalmazó pénztárcáját kloppta. Kéri a tettes kinyomozását. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **Hölgy zenekar a Magyar Király-kávéházban.** Feéhrváry Margit személyes vezetésével Puskás Ottília cimbalom szólista közreműködésével. Hauserl Károly karmester.

Munkásvérrel

építik az emeletes házat.

Halálra zuzta magát.

Szomorú, de a munka mindig megkívánja a maga véres áldozatát minduntalan. Mintha csak igazán volna annak a néphabonának, hogy az épülő házat vérrel kell építeni, mert csak így lesz tartós a fala. Ma délelőtt is szaporodott eggyel azoknak az emeletes házaknak a száma, amelyek munkásvérrel épülnek magasra.

Simonffy-utca 7. szám alatt egy kétemeletes házat építenek. Az építkezésnél szerencsétlenség történt: egy téglahordó kis fiú leesett a második emeletről és holtra zuzta magát.

Szodrai István 12 éves fiú szorgalmasan robotolt a Simonffy-utca 7. szám alatt épülő háznál nap-nap után, amíg a munka nem kívánta meg áldozatul az 5 ifjú életét. Ma délelőtt is alaposan el volt a szegény gyermek csigázva. Nem nézte meg, hogy hová lép és így történt a szerencsétlenség.

Szodrai István lebukott a második emeletről és véresen, összezúzódva terült el az utca kövezetén. A gyorsan előhívott mentők a kórházba szállították. A fiú állapota nagyon súlyos. Életbenmaradásához nincs remény.

Legújabb.

Saját tudósítónktól.

Nincs orosz mozgósítás.

Szentpétervárról jelentik: A cár ma szigorú napiparancsban kelt ki azon híresztelések ellen, amelyek a hadsereg mozgósításáról szólnak. A hír terjesztői példás büntetésben fogják részesülni.

A Monarchia nem mozgósít.

Budapestről jelentik: A budai várban katonai tanácskozások voltak. Kikerült hírek szerint a Monarchia nem mozgósít, csupán a béke biztosítása végett tesz katonai előkészületeket.

A kegyetlenkedő szerbek.

Bécsből jelentik: Ideérkezett szemtanúk állítása szerint Nisben a szerbek agyonverték egy török foglyot, akit az ottani kórházban ápoltak.

A trónörökös állapota.

Szentpétervárról jelentik: A trónörökös állapota hirtelen rosszabbra fordult. Ma konziliumot tartottak az orvosai és ennek eredményeképp meg fogják operálni.

Győz a félhold!

**Ujabb nagy török győzelmek.
Monarchia nem kapitulált.
A bolgárok futnak.**

Ugy látszik, hogy Törökország ugyancsak megemeberte magát. Csataldzsánál határozott győzelmet aratott a bolgárokon, úgy, hogy a dicső bolgár sereget ma már Lüle-Burgasznál verte meg ismét. Még fontosabb az, hogy Monasztir élestét hivatalos szerb és török források megcáfolják. Drinápolynál szintén rosszul állnak a bolgárok. Mindezekhez hozzá számítva azt, hogy Románia mozgósít Bulgária ellen — tisztán állhat előttünk a helyzet: a félhold ismét győzelmű fényvel kezd ragyogni. A bolgárok helyzete a csataldzsai vonalon napról-napra rosszabbodott, kénytelenek voltak visszavonulni a már megszállott magaslatoiról is és a negyven főt-ok vonalát nem voltak képesek áttörni. A törökök győzelmének a hírének most már hivatalosan is megerősítik, és ezekből a jelentésekből kitűnik, hogy a bolgárokat nemcsak hogy visszaverték a csataldzsai vonalról, hanem súlyos veszteségekkel verték vissza, úgy hogy a bolgár sereg Lüle-Burgaszig futott, ahol a törökök új diadalt arattak. — Több tizezer emberébe került a bolgároknak ez a meghiusult támadás és ezt a veszteséget ma már, amikor az egész sereg fegyverben áll, nem könnyű pótolni. Azonkívül a sereg fáradt, kimerült és nem tud megbirkózni a legyőzhetetlen ellenséggel: a koleraival. Drinápoly körül is rosszullott a bolgár sereg ügye. A békeföltételeket a szövetségesek nagy vonásaiban már megállapították, de hogy a porta nem megy bele ezekben a kétségkívül nagyon súlyos feltételekbe, az ma már bizonyos. Annál inkább, mert a csataldzsai harcokban eddig határozottan fölényben volt és a nyugati harctéren is, úgy látszik, nem igaz, hogy Zekki pasa seregét szétszórták. Ma hivatalos szerb forrásból jelentik, hogy Monasztir még nem kapitulált és ezek után alapos kétségeink lehetnek azzal a hírrel szemben is, hogy Monasztir előtt negyvenezer ember lerakta a fegyvert.

Uj Lüle-Burgasz.

Konstantinápolyból jelentik: A bolgár csapatok visszavonulása futássá változott. Lüle-Burgaszig üldözték az ottomán seregek a bolgárokat, ahol újból nagy diadalt arattak a törökök. A bolgár sereg veresége most már katasztrofális, annál inkább, mivel a drinápolyi török sereg felszabadulván rövidesen egyesülni fog a fősereggel. A lüleburgaszi török győzelem következményei e percben beláthatatlannak.

Török győzelmek.

Konstantinápolyból jelentik: Tegnap reggel a bolgárok erős támadást intéztek a törökök jobb és balszárnya ellen, de a törökök fényesen visszaverték őket. Egy bolgár dandár, amelyet a törökök Kücsükcekmedzse mellett elvágtak, — hasztalanul igyekezett a törökök tüzelése közben a Derkosz mellett levő Kalikrácia felé visszavonulni. A dandár majdnem egészen elpusztult. Ma reggel is élénk tűzérési harc volt a törökök támadásba mentek át. A bolgárok balszárnyát visszaverték és azután az új

beálltával visszavonultak. A törökök remélik, hogy egy hét múlva az egész vonalon megkezdhetik a támadást.

A nagyvezérségre tegnap éjjel 12 óra után a főparancsnoktól távirat érkezett, mely a következőket mondja: A balszárnyunkkal szemben levő bolgár csapatok a Gataz-Burgasz környéki magaslatoiról teljesen visszavonultak. Főlderítő osztályaink megállapították, hogy az ellenséges csapatok, melyek a pályaudvar körül magaslatoikat megszállva tartják és amelyek egyenruhájuk után itélve a szófiai hadosztály első gyalogezredét teszik, több mint ötezer halottat veszítettek. A török csapatok nagyszámu puskákat és főszerelési tárgyat zsákmányoltak. Foglyok vallomása szerint a bolgár csapatok három nap óta éheznek. Az ellenség visszavonulván, nem vihette magával az összes sebesülteket. A török csapatok szelleme kitűnő.

Románia készülődése.

Bukarestből jelentik: Románia, amelynek szerepe mindinkább a közel jövő eshetőségeinek homlokterébe kerül, nyugodtan, de nem féltlenül várja az eseményeket. Katonailag és gazdasági téren egyaránt előkészületeket tesz, hogy az események ne találják készületlenül.

A legfőbb katonai vezetőség rendelkezése egy hét óta három műszaki ezred éjjel-nappal dolgozik azon, hogy a bolgár Silistria irányában a katonai vonatokat kiépítse. Teljesen új katonai vonalakat építenek részint Constanza, részint Mangalia kiindulási pontjának az irányából Silistria felé.

Telefon.

A szerb kormány és a konzulok jogai.

Belgrádból jelentik: A kormány elhatározta, hogy a konzuloknak a nemzetközi szokás szerint megillető jogait a szerb hadsereg által elfoglalt új területen teljes mértékben respektálni fogja.

Nagy török győzelem.

Konstantinápolyból jelentik: A porta a Lüleburgaszi újabb diadal után a harc legerősebb folytatására határozta magát.

Oroszország nem támogat.

Belgrádból jelentik: Az orosz követ tudomására hozta Pasicznak, hogy Oroszország Szerbiának a Monarchia ellen irányuló törekvéseit nem hajlandó támogatni.

1700 millió

Budapestről jelentik: A delegáció jengerészeti albizottságának az ülésén Heltai Ferencz kifejtette, hogy flottánk 1700 millió befektetés után lenne csak teljesen készletes.

A szerb konfliktus.

Budapestről jelentik: A prizreni osztrák és magyar konzul dolgában beállott konfliktust békésen fogják megoldani. Ugron követnek rendkívül energikus fellépése következtében a szerb kormány utasította a katonai hatóságokat, — hogy az osztrák és magyar kormány által Prizrenbe küldött speciális delegátus elé ne hártanak nehézségeket. Most már lehetséges lesz, hogy Prohászka ügyében teljes világosságot hozzanak.

Bécsből jelentik: A Prohászka-eset megvizsgálása végett mint Ausztria és Magyarország biztosítása Edl Tivadar belgrádi konzul ma Edélben Prizrenbe utazott. Edl konzul Uszkübig vasuton utazik s onnan Isháton megy Prizrenbe, úgy hogy csak öt nap múlva érkezik oda.

Belgrádból jelentik: A kormány elhatározta, hogy biztosítja az osztrák és magyar megbízottak Prizrenbe való akadálytalan átutazását és a konzuli levelezésnek szabadságát.

Menyasszony

a rendőrségen.

Emlékezzék még az a nagyváradi rendőri botrány, a melynek szereplője Vass Árpád rendőrgyakornok és Lieber Laura nagyváradi uri leány volt a kit felhőborító tapintatlansággal behurcolták a rendőrségre és kétségbeesett tiltakozása ellenére Vass Árpád ügyeletes tiszt elé állították, ahol aztán az ismeretes botrányos jelenetek játszódtak le. Az eset természetesen Nagyváradon általános felháborodást kejtett és ez a körülmény készítette arra a rendőrfőkapitányt, hogy az ügyben vizsgálatot indítson.

Vass Árpád és az öt rendőr ellen meg is indult a fegyelmi vizsgálat. Azonkívül a meghurcolt menyasszony bűnvádi feljelentést tett Vass Árpád közigazgatási gyakoronok és az öt rendőr ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. Az ügy aktái átkerültek a nagyváradi kir. törv. szék vizsgálóbírájához, aki a szereplők kihallgatása után áttette az iratokat a királyi ügyészséghez.

A királyi ügyészség most hozta meg ez ügyben határozatát, amely szerint az ügyészség csak Vass Árpád ellen tartja fenn a vádat. Az öt rendőr ellen az ügyészség a vádat nem veszi át, mivel a rendőrök, mint alantós hatósági közegek, csak felelősebb parancsát teljesítették akkor, amikor egy tisztességes urleányt meghurcoltak minden legkisebb gyanu és ok nélkül.

Azonban az ügybe egy szenzációs fordulatot vitt be a királyi ügyészség. Megállapította ugyanis, hogy Lieber Laura becsületsértést követett el Vass Árpáddal szemben és ezért vádat emelt ellene.

A királyi ügyészségnek e meglepő határozata foglalkoztatja most egész Nagyváradot, ahol felháborodással beszéltek annak idején a rendőri brutalitásról, de a tulajdonképeni felháborodást most az ügyészségnek fent ismerttetett határozata kelti.

Az Uj Debreczen szerkesztősége Darabos-u. 7.

Telefon 4-12.

CSARNOK

A flu.

Regény.

(3)

hozott — a guta kerülgette. Elkeseredése dühe határtalan volt és a legkevésbé sem válogatott szavakban nyert kifejezést. Hogy mit mindent mondott, azt már nem tudom; de arra tisztán emlékszem, hogy mondókáját ezen szavakkal kezdte: „Hát ezt az ostobaságot már megint melyik számár követte el?”

E kérdést nem négy szem között egy jó barátjához, hanem egész környezetéhez intézte; tehát titok nem maradhatott. És minthogy véletlenül igen-igen magas személyiség volt, a kinek rovására az egész hadsereg nevetett, Benda Kilián állása már ez időben kezdett ingadozó lenni.

Egy második eset később teljesen beverte a hordó fenekét. Egy nagy hadgyakorlat alatt, melynek vezetője a fenti magas egyéniség vala, Benda Kiliánra az „ellenség” vezénylése lón bizva. Meg volt neki hagyva, hogy magát legyőzesse; de egyszersmind az is, hogy a míg csak lehet, az összehittközés elől térjen ki. A terv második része kitűnően sikerült a tábornoknak; ide s tova ezirkált, rejtett utakon vezette seregét, a míg csak idején valónak nem találta, hogy már most legyőzesse magát. Ekkor azonban hasztalan kereste, sesol sem találta a sereget, melynek feladta volt őt legyőzni; míg végre két napi eredménytelen keresés után nem maradt egyéb hátra, mint hogy legyőzhetetlen seregével ismét visszatérjen a szekvárosba, hova vidám katonazene mellett tartá bevonulását. A magas személyiség pedig kereste az

ellenséget, akár egy gombostűt, a nélkül azonban, hogy csak egy árva előőrsoött is talált volna és nem csekély volt a botrány, midőn — kutatásának eredménytelenségéről meggyőződve — harmadnapra szintén visszavezeté seregét a szekvárosba. Ismét nevetett az egész hadsereg, csak hogy most a közönség is vele kaczagott. Az újságok első sorban persze az élczlapok szokott modorukban taglalták az esetet; a tábornoki karban szenvedélyes viták és heves szemrehányások merültek fel és az egész kllmetlen história vége az lett, hogy Benda Kilián megvált a hadseregtől.

Hú Miskáját magával vitte és a szekvárosba közel fekvő birtokára vonult azon szilárd elhatározással, hogy a világgal mit sem törődve, foglya élvezni nyugalma. A házi rend a beállott új viszonyok között sem változott meg. Benda Kilián katona volt és katonásan élt. Ezt megkívánta a természete. Szolgazemélyzete négy tagból állott; az első persze Miska velt, mintrgy a személye körüli miniszter, ezután sorrendben következtek: egy kocsis, egy lovasz és a házmester, mind kiszolgált katonák, a kik tudták, hogy mi a szubordináció. A házmester volt egyuttal a zorkoláb is, mely minőségében ugyan nem sok dolga skadt; de ha valaki önkéntelen vendégévé lön, épp oly komolyan és lelkiismeretességgel végezte hivatalát, mint a hogy tényleges szolgálata idejében megszokta.

Kilián ur gondolatokba mélyedve vakarta füle tövét és töprengett, vajjon miken kezdjen már most azzal a porontyval, a mely olyan édesen alszik ott a mosdó-asztalán. A község persze, bár eredménytelenül, de hatalmasan fog tiltakozni az ellen, hogy e kakuk módjára fészkebe rakott teremést a nyakábaa vegye. Ebből azután végnélküli patáliák és alkudozások keletkezne, mert pár napnál is világosabb, hogy a község köteles a gyermek-tartásról gondoskodni, de egyszersmind előre látható az is, hogy jó soká fog tartani, a míg a község megéri azt, a mi gagától érte-

tődik. A tábornok az ablakhoz lépve, az udvarra tekintett. Jó gondolatot ott sem talált, hanem meglátta az ott ácsorgó lovászt, kinek rögtön parancsot adott, hogy Miskát küldje fel. A lovasz nyaka közzé kapta a lábát és pár perc mulva jelenté az ablakon, hogy Miska nem jöhet fel, mert „odalent ül”. A tábornoknak magának kellett lemennie, hogy ártatlanul szenvedő inasát kiszabadítsa. Mielőtt azonban a szobát elhagyta megnézte, vajon a gyermek jól fekszik e, nehogy távolléte alatt az asztalról leessék.

Folytatjuk.

A szerkesztésért felelős Voith György.

Értesítés!

Az alulírott nál kapható Dvorzsák János pápai praelátus „Idézetek tára” cz. közel 1000 szerzőtől 4154 idézetet tartalmazó hirneves örökbecstű munkája. Szemelvények a hazai és külföldi modern clasikai az egyház és világirodalomból, gyöngyök a szent Atyák műveiből vallás-erkölcsi vezéreszmék kitűnő férfiak irataiból, közmondások a magyar népeletről, kalászok a szépirodalom mezejéről képezik foglalatát.

A közel 500 oldalra terjedő vaskos művet mig a csekély készlet tart, egész vászon díszkötésben leszállított áron 4 koronáért küldeni kész vagyok.

Kecskemét, 1912 okt. hó 30.

Kontz János

II. ker. Mária-város Cserép-u. 15.

Jegyzet: Szétküldés csakis postautánvétellel.

Apró hirdetések.

Levélbélyegeken is lehet az apró hirdetések árát mellékelni. A kiadóhivatal fönntartja magának a szövegváltoztatási jogot oly hirdetésekkel szemben, melyek megjelenését kizárja a hirdetés tartalma, értelme. — Tudakozódásokra készséggel adunk felvilágosítást, ha a válasza szükséges levélbélyeget mellékelik. Minden hirdetésre ingyen ad fölvilágosítást a kiadóhivatal s hirdetésekét kívánatra díjtalanul szerkeszt.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szővel és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz el.dva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Kályha-táloak tüzszeres számok, szemesvedrek legszebb kivitelben olcsón Tóth Józsefnél a Margit-fürdővel szemben. Telefon: 773.

OLCSÓ és jó órák, ékszer legolcsóbban szereshetők be Gasparik Ádám órák és ékszerésznél Debrecen, Hunyadi-utca 12. Ugyanott órajavitások legolcsóbban eszközöltenek.

Allandóan

mellékkeresetként is sok pénzt kereshet

ha címét foglalkozása megjelölésével Budapest, 55-ös postahivatalba „Universium” jelígre beküldi. — Nem ügy-nökség.

Ideggyenge férfiak!

Az elgyengült erő azonnali visszakeresésére legmegbízhatóbbak az

evanon-tabletták,

melyeknek háros következményük nincs. próbadozók K. 4.40 1/2 doboz K. 10.50, 1 egész doboz K. 18.20. Utánvét mellett vagy a pénz előre való beküldése ellenében küldi Polgár Gyula gyógyszerár Pósoyn, II. Frigyes főherceg-ut 20

Amerikai Parti Aruház

Hatvan-utca 20.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

Egy vidéki banknál elzalogosított árukat 50%-al a beszerzési áron alul vettem meg és árat alábbi olcsó áron ajánlom a n. é. vevő közönségnek, Finom zefir férfi ingek K 2.50-től
Finom fehér " " " 2.—
Férfi gallérok " " " 18.—
" sapkák " " " 50.—
Fiu és leány szalmakalapok " 30.—
Finom női batist és zefir

blousok " " " 2.—
Finom női selyem blousok " 3.—
Férfi nadrágtartók " " " 50.—
Kéz pongyvlák minden kivitelben " " " 4.30—
2 méter szerb vászon " " " 22.—

Selyem sálak minden elfogadható árért.

Tisztelettel Löwenheim Albert.

Gutmann Testvérek

köszönbányái

Budapest, V., Béla-utca 6. szám.

Elsőrendű porosz darab-, kocka- és diószén szoba- és konyhafűtőre. Ostrau-dombrau, darab-, kocka-, dió- és aknaszén gép- és kazánfűtési előlokra.

Ostrau mosott finom és durvaszóró kovácszén.

Dronkovi ipari előlokra, saját gőzösléssel szállítva.

Ostrau-dombraui pirszén üntöde és szivógáz előlokra.

Ostraui köszén brikett 3 kilogrammos darabokban, lokomobil és stabil gépek fűtéséhez, minden vasut és hajóállomásra szállítva.

Elsőrendű porosz „Király”-bányai 1, 3 és 6 kilogrammos brikett, kályhafűtőre kiválóan alkalmas.

NYILT-TÉR Serravalló's

Vasas Kina-bor.

Kitüntetve 1906. évi bécsi Hygienikus kiállításán.

Az állami díjjal, oklevéllel és aranyéremmel. Erősítő-szer gyengékedők lábadozók és vérszegény betegeknek. Étvágyerjesztő idegerősítő és vérjavító-szer.

7000-nél több orvosi ajánlat.

Kiváló íz.

J. SERRAVALLÓ cs. kir. udvari szállító Trieszt-Barkola.

Kapható a gyógyszerárakban 1/2 L. uvegekben 2:60 Korona 1 L. üvegekben 4:80 K.

Legtartósabb

huzott drótszálas lámpa.

Magyar

SIEMENS - SCHUCKERT - MÜVEK.

Budapest, VI., Teréz-körút 36.

Orvangu hölgyek legkedvencebb széplőszere a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÉME

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok millió úrhölgy használja, mert a legújabb tudományos buvárlatok alapján készült arccrème és mert hírneves vegyészek állításon szerint ez a legjobb és teljesen ártalmatlan arcszépítő és finomító. A Margit-crème a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás, mely valóban meglepő, gyors és biztos. A bőr teljesen átalakul tőle és az úde, telt, bársonysima s rózsásfehér lesz. Hár nap alatt eltűnnek ráncok, redők, szepők, majfolatok és mindennemű kiütések. A Földes-féle Margit-crème nemcsak szépíti az arcot, hanem ápolja és megóvja az időjárás, a nap és szél minden befolyása ellen. Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk! Kapható az egész világon. Tölgelye 1 és 2 kor. Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 K. 20 f.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARAD

KAPHATÓ: Debreczenben Balás Ödön, Grán Magyar Ferenc, Jóna és Jóna Ödön, Mihailovics Jenő, Mautner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla, H-Szoboszlán Barbó Zsigmond H.-Bécsben Gyöngy Gábor gyógyszerárakban.

Számtalanszor bevált

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
SAVANYÚVIZ

hágyhomoknál és helyes hurutnál, mint a hágyarvát megkötő szer

Legelőzőbb és legjobb hatású Hashajtó

NEUSTEIN FÜLÖP
CUKROZOTT HASHAJTÓ LABDACSAI

(Neustein Erssébet-pilulái)

felhívja minden tekintetben a hasonló készítményeket. Fenn szer mentes minden káros alkatrészről, a legjobb sikerrel használják a legártalmatlanabb, könnyű székletet szorost egy veresítő gyógyszer sem ártalmatlanabb és alkalmasabb a

Székrekedés

legelőzőbb, mint a legtöbb betegség okozója. Csak roszult volta miatt, a gyermekek is eszeveszen vannak. Egy doboz 15 pilula tartalommal 30 fillér. egy tekercs 8 dobozzal tehát 180 pilulával 2 korona. A pénz előre küldése mellett bérmentve.

Utánzóktól óvakodjunk

Óvás! Neustein Fülöp hashajtó pilulái! tessék kéri! Csak akkor valódi, ha minden dobozon a törv. bejegyzés Beut Lipót védjegy a Philip Neustein gyógyszerész aláírásával felelő város nyemében olvasható. A keresek törvény által védett csomagjainkon egeknek rajta kel lennie.

Neustein Fülöp gyógyszerárak.

Sz - Lipóthoz Wlen, Plankengasse 6. Kapható Debreczenben: Tóth Béla, Mihailovics J., Muraközy László, Aranyi J. gyógyszerészeknél

MOLL-FELE SEIDLITZ-POROK

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatása a legnagyobbaként GYOMOR- és ALTEST-BANTALMAK, gyomorköv, rögzött SZÉKREKEDÉS, májbetegség, VÉRTELULÁS, aranyér és a legkülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, a teljes hátszernek ertvevődek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FELE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle só-borszesz nevezetesen mint a fájdalomcsillapító bedöröklésizés-köszvény, esz és a meg-hűléségéből következményeinek legismertebb népszerű.

Egy ónoxott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készült gyermek- és női szappan, a bőr gyökere gondosán ápolására egy gyermeknek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Ot darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyével van ellátva.

Fő-gyártó: MOLL A. gyógyszerárak, es. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9. Vidéki megrendelések saponia postán-küldve melletti költségletnek. A raktárakban tessék határosvonni Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kéri.

CSÁSZÁRFÜRDŐ BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kónes hővízű gyógyfűtő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelm. iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, kőn hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőleg-, szénsavas- és willamo: vízfürdők. — A fürők kitűnő eredményre használótnak főleg csuabántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kura a légző-szervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés jutányos árak. — Gyógy- és zenedii nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az igazgatóság.

Lapkihordó asszonyok lapunk kiadóhivatalában felvétetnek.

Övő évi gipszszükséglet. legjobb minőségben és leg-ősebben fedezhető a kar kívül álló Sávori Mór Erdélyi gipszműveiből Központi iroda: Budapest VI., Dandár-utca 25.

Tisztítsd csak

Globus Tisztító kivonat

leg legjobb fenttisztítószer

Kartelen kívül. MEZŐ ÁRMIN épületfa, deszka és cserépkereskedése Wesselégyi-tér 6. sz. alatt (Berta-gőzmalom mellett.) Kartelen kívül, tehát olcsó árak. Mindenkinek saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezzé be.

∴ HIDVÉGER ANIÁL ∴ Foglalkozik
 bank és váltóüzlete **az összes**
Debreczen, Deák Ferencz-u. 18. sz. bankügyletekkel
 TELEFON 416. szám.

Ludesper János

női, pipere csipke
 és rövidáru üzlete
 (Városház épület)

Szalag, csipke, keztü, ritikül, arcfátyol
 harisnya és
párisi ujdonságokban.

Vizvezeték, Gyenes Antal, Csapó-u. 6. Telefon 15.
 csatornázás, központi fűtéseket szakosított kivitelben, jótállás mellett —
 Tervezést és költségvetést díjtalanul készítik. Házak évi jókarban tartását
 csekély díjazásért elvállalom.

Gyógyítható-e a tüdőbaj?

Ez a rendkívül fontos kérdés mindenkit foglalkoztat, aki asztma, tüdő- és égető tuberkulózis, tüdőcsucshurut, tüdővész, makacs köhögés, elnyálkásodás vagy állandó rekedtség gyötörte s eddig nem talált orvoslást. Minden ilyenféle beteg kap tőlünk teljesen ingyen egy könyvet képekkel Guttman dr. orvostól a Finsen-gyógyintézet főorvosától a következő tárgyról: **Gyógyítható a tüdőbaj?** Azonkívül egy próbacsomagot kitűnő diétikus teákból. Ezek magasztalják, akik eddig használták. Gyakorlott orvosok ezt a teát mint kitűnő diétikumot tüdő-tuberkulózis (tüdővész), asztma, krónikus gége- és gégehurát ellen rendelték és magasztalták. A tea nem tükös szer, Lisber-féle növényekből készül, a melyeket császári rendeletre szabadforgalomba bocsátottak. Ara olyan olcsó, hogy a legszegényebbek is használhatják. Hogy minden betegnek minden rizikó nélkül alkalmat adjunk a tea kipróbálására s hogy a betegsége felől mindenkit fölvilágosíthassunk, elhatároztuk, hogy minden betegnek megküldjük a **Gyógyítható-e a tüdőbaj?** című német füzetet egy próbacsomag teával teljesen ingyen és bérmentesen. Tessék levelezőlapot írni Puhmann & Co címre Berlin, 901. Müggelstrasse 28.

Alapított 1901-ben.	
Horovitz Zsigmond	
két szedőgép és villamos erőre berendezett	
könyv- és műnyomdája	
DEBRECZEN, Darabos-u. 7.	
Telefon 412.	Telefon 412.
<p>Készít a legrovidebb idő alatt és legjutányosabb árban mindenféle nyomtatványt.</p>	
<p>„UJ DEBRECZEN“ = politikai napilap kiadóhivatala. =</p>	
Telefon interurban 412.	
<p>NÉVJEGYEK, Eljegyzési, Esketési és Bál meghívók elismert leg- jutányosabb árban.</p>	